

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 5C/19/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8817207342
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Kalanin
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2021:8817207342.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Matúšom Kalaninom v spore žalobcov: 1. Z.. N. Z., H.. XX. XX. XXXX, C. XX S. M., Q. XX XQD, C., K. E. N. C. B. K. Í., X. Z.. E. C., H.. XX. XX. XXXX, C. XX S. M., Q. XX XQD, C., K. E. N. C. B. K. Í., žalobca v 2. rade zastúpený matkou ako zákonnou zástupkyňou žalobkyňou v 1. rade, obaja zastúpení: Mgr. Peter Troščák, advokát so sídlom Hlavná 50, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci s príslušenstvom, t a k t o

rozhodol:

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 3609,99 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 109,99 eur od 8.8.2017 do zaplatenia, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 2000,- eur, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobu žalobcov v 1. a 2. rade vo zvyšnej časti zamietla.

Žalobcom v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali voči žalovanému zaplatenia náhrady škody, a to tak, aby žalovaný bol povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 12.609,99 eur s 5% úrokom z omeškania od 8.8.2017 do zaplatenia a žalobcovi v 2. rade sumu 10.000,- eur s 5% úrokom z omeškania od 8.8.2017 do zaplatenia a nahradiť žalobcom, každému z nich samostatne, všetky trovy konania. Žalobu odôvodnili tým, že uznesením vyšetrovateľa PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou sp. zn. ČVS: ORP-519/1-VYS-VT-2014 zo dňa 13. 5.2015 bolo podľa ust. § 199 ods. 1 Tr. por. začaté trestné stíhanie a súčasne podľa ust. § 206 ods. 1 Tr. por. bolo žalobkyni v 1. rade vznesené obvinenie pre prečin ohrozovanie mravnej výchovy mládeže podľa ust. § 211 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a pre prečin zanedbanie povinnej výživy podľa ust. § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. ktorých sa mala dopustiť tak, že žalobcovi v 2. rade (ako synovi) počas školského roka 2014/2015 úmyselne nezabezpečila riadnu dochádzku do základnej školy a zároveň že si úmyselne od septembra 2014 neplnila svoju povinnosť zaopatrovať tohto syna. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-27 zo dňa 26. 6. 2015 bola sťažnosť žalobkyne v 1. rade proti vyššie uvedenému uzneseniu o vznesení obvinenia zamietnutá ako nedôvodná. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 6.10.2016 bolo podľa ust. § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. trestné stíhanie žalobkyne

v 1. rade zastavené. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.11.2016. Žalobcovia poukázali na § 3 ods.1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. f) zákona č . 514/2003 Z. z. , ďalej na ustanovenia § 5, §6, § 7, § 15, § 17 uvedeného zákona. Poukázali tiež na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 25/2011 zo dňa 24.3.2011. So zreteľom na to, že uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 6. 10. 2016 došlo k zastaveniu trestného stíhania žalobkyne v 1. rade je zrejmé, že uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia (uznesenie vyšetrovateľ PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou sp. zn. ČVS: ORP-519/1-VYS-VT-2014 zo dňa 13. 5. 2015) je nezákonné, a preto žalobkyni v 1. rade vznikol nárok na náhradu škody spôsobenej týmto nezákonným rozhodnutím. Týmto nezákonným rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia je daný aj nárok na náhradu škody u žalovaného v 2. rade, ktorý mal v predmetnom trestnom konaní postaviť poškodeného a preto bol bezdôvodne vystavovaný vyšetrovacím úkonom. pričom bol povinný zúčastniť sa 2 znaleckých skúmaní nariadených vyšetrovateľom PZ. Rovnako tak žalobkyni v 1. rade vznikol nárok na náhradu škody spôsobenej zadržaním (resp. iným pozbavením osobnej slobody) príslušníkmi PZ na letisku Košice dňa 24. 7. 2015, ku ktorému došlo na základe žiadosti vyšetrovateľa PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou sp. zn. ČVS: ORP-519/1-VYS-VT-2014 zo dňa 10. 7. 2015 (č. 1. 98 a nasl. Vyšetrovacieho spisu), pretože v dôsledku zastavenia trestného stíhania je nevyhnutné aj realizované zadržanie (resp. iné pozbavenie osobnej slobody) považovať za nezákonné. Keďže dňa 24. 7. 2015 bola žalobkyňa v 1. rade v skorých ranných hodinách zadržaná na letisku Košice z toho dôvodu, že mala letenku a odlietala do Londýna, realizáciou zadržania (resp. iného pozbavenia osobnej slobody) a predvedením žalobkyne v 1. rade na Okresné riaditeľstvo PZ vo Vranove nad Topľou došlo k tomu, že žalobkyňa v 1. rade na zakúpenú letenku nevycestovala do Londýna, a preto jej vznikla majetková škoda vo výške 109,99 eur, pretože si dňa 5. 8. 2015 musela zakúpiť novú letenku do Londýna. Zároveň u žalobkyne v 1. rade došlo k stresovej reakcii na zadržanie (resp. iné pozbavenie osobnej slobody) na letisku. kde bolo veľa iných ľudí, ktorí to sledovali a s najväčšou pravdepodobnosťou to vnímali ako zadržanie páchatelky závažnej trestnej činnosti, čo vyvolalo u žalobkyne v 1. rade pocit hanby a bezmocnosti. Počas trvania vyšetrovania a stíhania svojej osoby žalobkyňa v 1. rade pociťovala enormnú nespravodlivosť, krivdu a značný stres z toho, že je stíhaná ako obvinená a že sa ona sama musí zúčastňovať vyšetrovacích úkonov (napr. jej výsluch a znalecké skúmanie z oblasti psychológie) ako aj sprevádzať žalobcu v 2. rade na vyšetrovacích úkonoch (2 znalecké skúmania), pričom na jej stíhanie nebol žiaden dôvod, pretože sa nikdy nedopustila trestnej činnosti. Vzhľadom na uvedené si žalobkyňa v 1. rade uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 500 eur z titulu nezákonného zadržania (resp. iného pozbavenia osobnej slobody) vykonaného dňa 24.7.2015 a náhradu skutočnej (majetkovej) škody vo výške 109,99 eur z oboch uvedených titulov. K značnému stresu a šoku došlo aj u žalobcu v 2. rade. ktorý je mal. dieťaťom a musel sa podrobiť 2 znaleckým skúmaniam, a to u psychológa PhDr. Č. v júli 2015 a u pediatra MUDr. E. v auguste 2015. Žalobca v 2. rade si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Vyššie uvedený nárok bol v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uplatnený (s presným vyčíslením a odôvodnením) na príslušnom orgáne na základe žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 30. 5. 2017. Dňa 7. 8. 2017 bolo žalobkyni v 1. rade doručené upovedomenie Generálnej prokuratúry SR sp. zn. VI/4 Gc 99/17/1000-8 zo dňa 28. 7.2017, z ktorého vyplýva, že uplatnený nárok na náhradu škody nebude Generálnou prokuratúrou SR uspokojený.

2. Žalovaný žiadal žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietnuť, nakoľko nedošlo z ich strany k preukázaniu vzniku nároku na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy.

3. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s prílohami žaloby, a to uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 6.10.2016, Potvrdením o kúpe letenky z 5.8.2015, Žiadosťou žalobcov o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 30.5.2017, Upovedomením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 28.7.2017. Ďalej súd vykonal dokazovanie oboznámením písomného podania žalovanej z 22.6.2018, písomného podania žalobcov z 11.9.2018, podstatným obsahom vyšetrovacieho spisu č. ORP-519-1-VYS-VT-2014 a jednotlivými listinným dôkazmi z neho uvedenými nižšie, prednesmi zástupcov strán sporu a zistil nasledovný skutkový stav:

4. Z uznesenia Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 6.10.2016 je zrejmé, že predmetným uznesením prokuratorka podľa § 215 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku zastavila trestné stíhanie obvinenej žalobkyne v 1. rade, ktorá bola trestne stíhaná pre prečin:

ohrozovanie mravnej výchovy mládeže podľa § 211 odsek 1 písmeno b) Trestného zákona, pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, odsek 3 písmeno a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že od bližšie nezisteného dňa najmenej však od roku 2009 doposiaľ, vo Vranove nad Topľou, ako aj na iných miestach, ako zákonná matka mal. žalobcu v 2. rade, ktorej zo zákona o rodine vyplýva povinnosť starať sa sústavne a dôsledne o všestranný vývoj a rozvoj svojho dieťaťa, ako aj jeho zdravie, úmyselne neabsolvovala s maloletým synom pravidelné lekárske kontroly a očkovania, nerešpektovala výzvy lekára a nezabezpečovala maloletému dostatočné stravovanie, čím bol ohrozený jeho zdravotný stav, a zároveň že si úmyselne od septembra 2014 neplnila svoju povinnosť zaopatrovať tohto syna žalobcu v 2. rade.

5. Z mailovej komunikácie z 28.4.2017 medzi žalobkyňou v 1. rade a jej právnym zástupcom, je zrejmé, že mu zasiela potvrdenie o kúpe letenky dňa 5.8.2015 z Budapešti do Londýna po tom, čo bola žalobkyňa v 1. rade zadržaná na letisku a musela si kúpiť druhú letenku. Cena letenky bola 109,99 eur.

6. O žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 30.5.2017 vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade požiadala žalovaného náhradu nemajetkovej ujmy 12.500,- eur a náhradu majetkovej škody v sume 109,99 eur a za žalobcu v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur, a to na rovnakom skutkovom základe a právnom posúdení, ako je uvedený v žalobe.

7. Žalovaný v odpovedi zo dňa 28.7.2017 uviedol, že žiadosť žalobcov bola ako nedôvodná odmietnutá. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že nezistil, aby niektorý z orgánov činných v trestnom konaní vydali nezákonné rozhodnutie v prípravnom konaní. Trestné stíhanie proti žalobkyňi v 1. rade bolo vedené legitímne. Poukázal na jednotlivé ustanovenie zákona č. 514/2003 Z.z. Žalovaný poukázal na judikatúru v obdobných veciach.

8. V písomnom vyjadrení k žalobe z 22.6.2018 žalovaný uviedol, že primárnym predpokladom uplatnenia nároku na náhradu škody v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je kumulatívne splnenie troch kritérií a to preukázanie skutočností, že bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo došlo k nesprávnemu úradnému postupu, vznik škody, prípadne nemajetkovej ujmy a kauzálny nexus medzi týmito podmienkami. Nárok žalobcov považuje za nedôvodný, s poukazom na skutočnosť, že žiadnym spôsobom v rozhodnutiach (predovšetkým v uznesení o začatí trestného stíhania podľa § 199 Tr. poriadku a vznesení obvinenia podľa § 206 Tr. poriadku) týkajúcich trestnej veci vedenej proti žalobkyňi v 1. rade na Okresnej prokuratúre Vranov na Topľou pod sp. zn. Pv 37/15/7713 pre prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, 3 písm. a) Trestného zákona, nebola konštatovaná nezákonnosť a ani nesprávny úradný postup. Trestné stíhanie vedené voči žalobkyňi bolo rozhodnutím prokurátorky Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 06.10.2016 podľa § 215 ods. 1 písm. b) Tr. zákona zastavené. K zastaveniu trestného stíhania došlo na základe zhodnotenia skutkového stavu, dôkaznej situácie a právneho posúdenia veci na podklade uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Uvedené nič nemení na tom, že uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia menovanej bolo dôvodné, keďže z citovaných rozhodnutí je nesporné, že sa skutok stal a v danom čase bol dostatočne odôvodnený záver na tento postup. Uznesenie o vznesení obvinenia nie je možné považovať za nezákonné rozhodnutie ak pre jeho vydanie boli splnené podmienky uvedené v ust. § 206 Tr. poriadku, práve naopak, ide o povinnosť orgánov činných v trestnom konaní takto postupovať. Samotný Ústavný súd v svojej rozhodovacej činnosti v tejto súvislosti v náleze II. ÚS 163/2013 - 50 zo dňa 13.11.2013, konštatoval, že vydaním uznesenia o vznesení obvinenia dochádza k posunu v rámci procesných štádií trestného konania, v ktorom sa vedie trestné stíhanie už pre vyšší stupeň pravdepodobnosti a trestné konanie sa presúva do štádia zisťovania skutočností rozhodujúcich pre potvrdenie alebo vyvrátenie tohto obvinenia a je predpokladom tohto šetrenia a na vydanie ktorého boli v danom čase splnené všetky zákonné predpoklady a z tohto dôvodu nebolo zrušené a to ani v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, preto ho nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, či odporujúce zákonu len z dôvodu, že v čase jeho vydania existovala pravdepodobnosť o spáchaní trestného činu konkrétnou osobou. Niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnu právu, avšak nemožno ich považovať za neoprávnené ak sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. Realizácie zákonnej povinnosti orgánov činných v trestnom konaní môže byť predmetom odškodnenia len z dôvodu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, čo v danom prípade nebolo konštatované. Uvedené nachádza oporu nielen vo

vyššie citovanom náleze Ústavného súdu, ale aj rozhodovacej činnosti EL'SP vo veci Lavrechov proti ČR. Aj samotné zadržanie obvinenej bolo realizované po splnení všetkých zákonných podmienok, tak ako si to vyžadujú ustanovenia Trestného poriadku. Obvinená mala vedomosť, že sa voči jej osobe vedie trestné stíhanie o čom svedčí podanie sťažnosti voči vznesenému obvineniu, takže argumentácia žalobkyne o nezákonnom zadržaní, neobstoí. Ak by si sama žalobkyňa splnila svoje zákonné povinnosti k začatiu trestného stíhania a vzneseniu obvinenia by nedošlo. Pri osvedčení nároku na náhradu škody musia byť jednoznačne preukázané všetky atribúty vzniku zodpovednosti štátu za škodu tak, že musí byť jednoznačne preukázaný buď nesprávny úradný postup alebo rozhodnutie ktoré je pre svoju nezákonnosť zrušené príslušným orgánom a musí byť jednoznačne preukázaný vznik škody a príčinná súvislosť vo vzťahu k vzniku nároku na priznanie nemajetkovej ujmy. Trestné stíhanie bolo v mene štátu vedené legitímne, žalovaný navrhol zamietnuť žalobu v plnom rozsahu. Navrhol vypočuť žalobcov, ktorí potvrdia uvádzaný stres a šok v súvislosti s vedeným trestným stíhaním, prípadne vyjadrenie a výsluch ošetrovujúcich lekárov oboch žalobcov, ktorý sa vyjadria k ich zdravotnému stavu, zabezpečenie ich zdravotnej dokumentácie, z ktorej by bola zrejماً príčinná súvislosť medzi trestným stíhaním a zdravotným stavom a priratie znalca z odboru zdravotníctva z dôvodu podania posudku k uvedeným tvrdeniam žalobcov.

9. Žalobcovia v písomnom vyjadrení zo dňa 11.9.2018 uviedli k tvrdeniu žalovaného, že nikdy nebola konštatovaná nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia alebo nesprávny úradný postup, a preto je podaná žaloba nedôvodná, žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade uvádzajú, že takáto námietka žalovaného je zjavne neopodstatnená najmä s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/2011 zo dňa 24. 3. 2011. Keďže uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou sp. zn. Pv 37/15/7713-85 zo dňa 6. 10. 2016 došlo k zastaveniu trestného stíhania žalobkyne v 1. rade, je zrejmé, že uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia (uznesenie vyšetrovateľa PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou sp. zn. ČVS: ORP-519/1-VYS-VT-2014 zo dňa 13. 5. 2015) je s prihliadnutím na závery vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 25/2011 zo dňa 24. 3. 2011 nezákonné, z čoho je zrejmé, že sa nevyžaduje existencia rozhodnutia o zrušení uznesenia o vznesení obvinenia, pre jeho nezákonnosť. Poukázali tiež na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 zo dňa 7. 7. 2016, ktorý bol uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 21/2016, z neho poukázali najmä na nasledovné: „Samotná skutočnosť, že je v právomoci orgánu činného v trestnom konaní vydať záväzný pokyn na vznesenie obvinenia, resp. vzniesť obvinenie z trestného činu konkrétnej osobe, neznamená, že táto právomoc môže byť vykonávaná v rozpore so zákonom. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca.“ Vzhľadom na citované právne závery Ústavného súdu SR je zrejmé, že obrana žalovaného nemôže za žiadnych okolností obstať. S poukazom na takéto právne závery Ústavného súdu SR možno dôjsť k jedinému záveru, že v dôsledku zastavenia trestného stíhania je nevyhnutné aj realizované zadržanie (resp. iné pozbavenie osobnej slobody) žalobkyne v 1. rade považovať za nezákonné. Žalobkyňa v 1. rade a žalobca v 2. rade navrhli, aby súd zamietol všetky návrhy žalovaného na vykonanie dôkazov, pretože tieto sú nedôvodné, nepotrebné, zjavne neštandardné a len by viedli k predlžovaniu konania a vzniku prípadných prieťahov, pretože vznik stresu a šoku u jednotlivca pri jeho trestnom stíhaní, ako aj pri podrobovaní sa rôznym úkonom v rámci trestného konania, nehovoriac a násilnom zadržaní a obmedzení osobnej slobody, je všeobecne známa skutočnosť, ktorú v zmysle ust. § 186 ods. 1 C. s. p. netreba dokazovať, a preto je bez významu aj dokazovanie zdravotného stavu zdravotnou dokumentáciou a znaleckými posudkami.

10. Prostredníctvom právneho zástupcu žalobcovia poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I ÚS 320/2016 zo dňa 7.7.2016, samotná skutočnosť, že je v právomoci orgánu činného v trestnom konaní vydať záväzný pokyn na vznesenie obvinenia, respektíve vzniesť obvinenie z trestného činu konkrétnej osobe, neznamená, že túto právomoc môže vykonávaná v rozpore so zákonom. Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, respektíve, postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie

konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal, že skutok nie je trestným činom, respektíve, že skutok nespáchal obvinený, uznesením, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora, sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca). Uznesenie o vznesení obvinenia vo vzťahu ku žalobkyni v 1. rade vykazuje typické znaky, takzvaného predčasného vydania, v štádiu, kedy dostatočne neboli preverené rozhodujúce skutočnosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Žalobkyňa v 1. rade je zákonnou zástupkyňou maloletého syna, avšak je potrebné prihliadnuť aj na to, že väčšina detí nemá iba jedného zákonného zástupcu, ale má dvoch zákonných zástupcov. V tomto prípade aj žalobca v 2. rade mal dvoch zákonných zástupcov. Otec žalobcu v 2. rade pred vznesením obvinenia potvrdzoval Úradu práce sociálnych vecí a rodiny potvrdzoval to, že maloletý chodí do školy v zahraničí. Pričom vznesenie obvinenia bolo v máji 2015. Za daných okolností je ťažko vysvetliteľné, prečo nedošlo k riadnemu vykonaniu úkonov aj vo vzťahu k druhému rodičovi, teda otcovi maloletého, ktorý na túto skutočnosť upozorňoval vopred, nie je zo spisu zrejmé, že by ho niekto žiadal, aby prípadne on predložil takúto skutočnosť, pričom ťažko povedať prečo bolo všetko smerované len vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade ako matke, keďže táto nebola samostatná alebo jediná zákonná zástupkyňa maloletého. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané jednoznačne predčasne, nikdy k nemu, k jeho vzneseniu nemalo dôjsť. Pokiaľ ide o konanie žalobkyne v 1. rade, ktorá potom, čo jej bolo vznesené obvinenie nepredložila potvrdenie o návšteve školy v zahraničí, osoba, už keď je trestne stíhaná, nemusí ani vo svoj prospech produkovať dôkazy a hlavne by nemala produkovať dôkazy vo svoj neprospech. Žalobkyňa v 1. rade mala napäté vzťahy asi s každým v meste a sťažovala sa na každého ešte pred vznesením obvinenia. Právom každého občana je, aby akékoľvek sťažnosti boli nejakým spôsobom vybavené. Taktiež je jej právo vyjadrovať nespokojnosť na postup štátnych orgánov. Nikto žalobkyni v 1. rade nemôže dávať za vinu, že ona počas toho ako bola stíhaná, nepredložila nijaký dôkaz, nakoľko orgány činné v trestnom konaní sú povinné vyprodukovať dôkazy, aby existovalo dôvodné podozrenie, že osoba spáchala trestný čin. V trestnom práve neexistuje možnosť trestno-právneho postihu za nesplnenie evidenčnej povinnosti vo vzťahu k odhláseniu školu, to znamená, že orgány činné v trestnom konaní chcú získať podozrenie o tom, že sa človek dopustil trestnej činnosti spočívajúcej v tom, že neposiela dieťa na povinnú školskú dochádzku. Reálne je povinný zabezpečiť celosvetovo to, že to dieťa nikde na celom svete nechodí do školy, čo sa samozrejme v tomto konaní nestalo. Majetková ujma je zrejmá z toho, že vlastne klientka bola zadržaná na letisku a teda ona vlastne jej prepadli letenky, nemohla odletieť a musela sa ešte raz tu späť vracieť. Celé trestné konanie bolo nezákonne vedené, teda úplne zbytočné, bola nevinná osoba zadržaná. Žalobkyňa v 1. rade dokonca bola povinná sa podrobiť len určitým špecifikovaným úkonom, ako je odber vzorky DNA a podobne a podobne, čo sa týka ostatných úkonov, kde ona tvrdila, že „odmieta prísť, alebo niečo také, bolo to jej právom,“. Vo vzťahu k maloletému synovi, ktorý tým, že bol v postavení poškodeného, bol povinný sa podrobovať všetkým úkonom, ktoré boli vykonávané ako znalecké posudky atď., na tieto bol aj privedený, takže tam nebola nejaká možnosť tieto úkony odmietnuť a dokonca žalobkyňa v 1. rade ho na tieto úkony privedla. Maloletý bol v tom čase nízkeho veku, čo naňho nepôsobilo nejako dobre, že sa musel podrobovať takýmto vyšetreniam, toto tiež ostáva na úvahe súdu, aké zásahy do ich psychickej a fyzickej integrity boli týmito úkonmi vykonávané.

11. Žalovaná prostredníctvom zástupkyne uviedla, že sú absolútne splnené podmienky na zamietnutie žaloby, nie je preukázaný žiaden z predpokladov priznania nároku na náhradu škody. Poukázala na to, že žalobkyňa si privodila trestné stíhanie sama. Neplnila si zákonnú povinnosť, orgány činné v trestnom konaní si naopak plnili povinnosť, ktorá im vyplývala zo zákona. Sama žalobkyňa, vo viacerých podaniach priznala, že sa odmietla podrobiť akýmkoľvek úkonom v rámci trestného konania. Žalobkyňa, že ako zákonný zástupca si nesplnila zákonnou stanovenú povinnosť, neodhlásila dieťa a neprihlásila ho v povinnej školskej dochádzke v inej krajine. Toto bolo zistené až vyšetrovateľom, napriek tomu, že mala dostatočný priestor aj pri rozhodovaní o zamietnutí sťažnosti, zo strany dozorujúcej prokurátorky, kde bola priamo vyzvaná, aby predložila potvrdenia, no neurobila tak, marila úkony v rámci vyšetrovania. Judikatúra, ktorú uvádzal žalobca je v rámci rozhodovacej činnosti prekonaná. Nie je pravdou, že uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o začatí trestného stíhania sú automaticky nezákonné, ak by bolo zastavené trestné stíhanie. Poukazovať, kto je povinný niesť dôkazné bremeno v trestnom konaní považuje za absolútne bezpredmetné. Porušenie zákonnej povinnosti rodiča prihlásiť dieťa a odhlásiť v rámci povinnej školskej dochádzky, práve na základe toho bolo dôvodné oznámenie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny a zákonným spôsobom a legitímnym bolo začaté trestné stíhanie. § 199 ods. 1 jasným spôsobom hovorí, že ak je tu dôvodné podozrenie, že došlo k spáchaniu trestného činu policajt do 30 dní od prijatia trestného oznámenia rozhodne. Čo sa týka uznesenia o vznesení

obvinenia rovnako ho považuje za dôvodné, pretože v tej fáze a v tom procesnom štádiu bol dostatočne odôvodnený záver na to, aby orgány činné v trestnom konaní postupovali práve touto formou. Žiadnym spôsobom nebola konštatovaná nezákonnosť, ani nesprávny úradný postup žiadnym z orgánov, preto nie je možné naplnenie samotnej prvej podmienky na uplatnenie nároku na náhradu škody. Čo sa týka zadržania obvinenej na letisku v Košiciach, v tomto prípade je potrebné povedať, že trestný poriadok oprávnené priznáva využiť takýto inštitút, boli naňho splnené všetky zákonné predpoklady. Obvinená mala vedomosť, že sa voči nej vedie trestné stíhanie. Čo sa týka majetkovej škody a vyčíslenia týchto nákladov, jej úmyslom pricestovať na územie Slovenskej republiky nebolo doriešiť trestné stíhanie, ktoré bolo vedené, ale ona sa dostavila na územie Slovenskej republiky pre svoje dieťa, ktoré bolo u starých rodičov, čiže aj tu, uplatňovať si nárok na náhradu škody a náklady, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej dobrovoľným príchodom alebo kvôli iným rodinným záležitostiam, ale nie kvôli vedenému trestnému stíhaniu považuje za neprípustné. Konštatovať, že vedené trestné stíhanie je automaticky dôvodom na priznanie nemajetkovej ujmy, považuje žalovaná za absolútne neprípustné. Maloletý bol zverený práve žalobkyni v 1. rade, ktorá má zákonnú povinnosť v zmysle zákona o rodine starať sa o dieťa a zabezpečovať jeho sústavnú starostlivosť, zastupuje a spravuje jeho majetok. Nie sú splnené žiadne z predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody.

12. Na základe uvedeného Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom č.k. 5C/19/2017-43 zo dňa 25.10.2018 žalobu žalobkyni v 1. rade a žalobcu v 2. rade zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej proti žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov konania nepriznáva.

13. Proti predmetnému rozsudku podali odvolanie žalobcovia a navrhli, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Krajský súd v Prešove uznesením z 17.3.2020 č.k. 5Co/75/2019-97 a zrušil rozsudok a vec vrátil súdu 1. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odôvodnení poukázal na to, že z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Vranove nad Topľou zo dňa 13.5.2015 bolo začaté trestné stíhanie a súčasne bolo proti žalobkyni v 1/ rade vznesené obvinenie pre prečin ohrozovanie mravnej výchovy mládeže podľa ust. § 211 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a pre prečin zanedbanie povinnej výživy podľa ust. § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 26. 6. 2015 bola sťažnosť žalobkyni v 1. rade proti predmetnému uzneseniu o vznesení obvinenia zamietnutá ako nedôvodná. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 6.10.2016 bolo podľa ust. § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. trestné stíhanie žalobkyni v 1/ rade zastavené. Súd 1. inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia, keď žalobu zamietol poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Cdo53/93 zo dňa 28.6.1993, 1Cdo64/2008 zo dňa 30.9.2009 aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 25Cdo1567/2002 a Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24.3.2011 sp.zn. II.ÚS 25/2011 a II.ÚS 163/2013 zo dňa 13.11.2013. V tejto súvislosti odvolací súd zhodne s názorom žalobcov poukazuje na skutočnosť, že táto právna prax bola už prekonaná. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.z. 4MCdo 15/2009 zo dňa 18.8.2010. Toto rozhodnutie sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R37/2014. Právna veta tohto judikátu znie: „zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia v zmysle ktorej rovnaké dôsledky, ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“. Aj keď do toho času existovala rozdielnosť rozhodovania najvyššieho súdu v nastolenej otázke, táto rozdielnosť bola skutočne prekonaná tak, ako tvrdia žalobcovia v odvolaní. V súčasnosti táto rozdielnosť už neexistuje. V čase po rozhodnutí Najvyššieho SR sp.zn. 4MCdo 15/2009 už najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 194/2010 zo dňa 30.3.2011, sp.zn. 4Cdo 54/2011 zo dňa 30.1.2011, sp.zn. 7Cdo 145/2011 zo dňa 12.12.2012, sp.zn. 7Cdo 87/2012 zo dňa 19.6.2013, sp.zn. 7MCdo/27/2012 zo dňa 19.2.2014. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch, ktoré zodpovedajú záverom Ústavného súdu SR, ktorý v svojom rozhodnutí zo dňa 7.7.2014 sp.zn. I.ÚS 320/2016 tak, ako správne uvádzajú žalobcovia vo svojom odvolaní konštatoval, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej

nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky ďalej vo svojom rozhodnutí konštatoval, že pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, respektíve postupu orgánu činného v trestnom konaní nie je rozhodujúce ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok pre ktorý bolo vznesené obvinenie nestal, že skutok nie je trestným činom, respektíve, že skutok nespáchal obvinený uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca. Odvolací súd ešte raz konštatuje, že od publikovania judikátu R37/2014 sa rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ustálila v tom, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Teda rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Súd 1. inštancie ďalej konštatoval, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nebol splnený prvý predpoklad v prejednávanej príhode, teda že existovalo zavinenie žalobkyne v 1/ rade ako obvinenej na začatie trestného stíhania proti nej. Zároveň uviedol, že v prípade preukázania takejto skutočnosti nemožno považovať uznesenie o vznesení obvinenia za nezákonné. Konštatoval nespôsobnosť žalobkyne v 1/ rade s orgánmi činnými v trestnom konaní a zároveň uviedol, že existujú skutočnosti ktorými žalobkyňa v 1. rade zapríčinila, že voči nej muselo byť trestné konanie začaté ako aj ďalej vedené až do jeho zastavenia. Tieto majú byť zrejme z konkrétnych častí vyšetrovacieho spisu. Možno prisvedčiť žalobcom, ktorí namietali v odvolaní skutočnosť, že kedy žalobkyňa zapríčinila začatie trestného stíhania. Skutočne zo zápisnice z pojednávania zo dňa 25.10.2018 vyplýva, že súd 1. inštancie oboznámil na č. listu 42 aj komunikáciu na č. listu 83 vyšetrovacieho spisu medzi otcom žalobcu v 2/ rade a pracovníčkou Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou. Z tejto mailovej komunikácie vyplýva, že už dňa 10.2.2015 otec maloletého S. C. oznámil pracovníčke A. K. na úrad práce sociálnych vecí a rodiny, že maloletý E. býva uňho a má podanú prihlášku do školy. Škola o tom má vedieť, mal sa rozprávať so zástupkyňou, mala mu zaslať formulár na odhlásenie, ale nič mu nedošlo. Pravidlám formálnej logiky preto nezodpovedá názor súdu 1. inštancie, že by žalobkyňa v 1/ rade mala zapríčiniť začatie trestného stíhania, keď v samotnom vyšetrovacom spise sa na č. listu 83 nachádza uvedená správa z ktorej je zrejme, kde sa maloletý nachádza a že má navštevovať školu, pričom je známa aj mailová adresa otca maloletého (druhého zákonného zástupcu) a možnosť komunikácie úradu práce sociálnych vecí a rodiny s ním). Aj napriek tomu následne dňa 24.7.2015 bolo vydané uznesenie v ktorom bolo pokračované v trestnom stíhaní obvinenej žalobkyne v 1/ rade, a následne bolo vykonané aj znalecké dokazovanie v mesiaci jún - august 2015, teda po zadržaní žalobkyne v 1/ rade. Žalobkyňa v 1/ rade mala len v obmedzenom rozsahu spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a ich činnosťou malo byť zistené, že žalobca v 2/ rade navštevoval školu v cudzine ako aj rozsah jeho dochádzky. Ani odvolaciemu súdu tak ako žalobcom nie je zrejme akým zavineným správaním mala prispieť žalobkyňa k tomu, že trestné konanie proti nej muselo byť začaté, že jej konanie malo byť dôvodom k tomuto začiatku trestného stíhania a tiež k pokračovaniu v ňom. Odvolaciemu súdu nie je zrejme ako súd 1. inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa v 1/ rade nepatrí nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 2.500,- Eur z dôvodu, že z vyšetrovacieho spisu má byť zrejme, že žalobkyňa v 1/ rade mohla takémuto postupu orgánom činných v trestnom konaní zabrániť tým, že by predložila potvrdenie o návšteve školy žalobcom v 2/ rade v zahraničí. Teda, že uvedené skutočnosti uvádzala až po vznesení obvinenia, pričom orgány činné v trestnom konaní si museli sami zadovážiť potvrdenie o návšteve školy v zahraničí. Prečo tak orgány činné v trestnom konaní neurobili skôr, teda ešte pred začatím trestného stíhania, touto otázkou sa súd 1. inštancie nezaoberal. Ale v niekoľkých bodoch odôvodnenia špekuluje o zavinení žalobkyne v 1/ rade a jej nespôsobnosti s orgánmi činnými v trestnom konaní. Zároveň je zo spisu jasné, že žalobkyňa v 1/ rade zaplatila za letenku 109,99 Eur, predložila o tom dôkaz, teda doklad o kúpe letenky. Prečo nevidí súd 1. inštancie príčinnú súvislosť medzi zakúpením letenky a zadržaním žalobkyne, z odôvodnenia rozsudku zrozumiteľne nevyplýva. Zároveň čo sa týka neunesenia dôkazného bremena ohľadne výšky škody spôsobenej poškodeným odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Cdo/125/2019 zo dňa 27.8.2019, z ktorého vyplýva, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a to bez ohľadu na jeho výsledok. Teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik majetkovej ujmy, najmä v takom prípade ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok

trestného konania vo veci samej, či nie je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprímerane nízkych, respektíve žiadnych náhrad. Takéto rozhodnutie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky bez citu pre elementárnu spravodlivosť alebo absencie postupu podľa pravidla, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe.“ Za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom ak sa preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôže odvolací súd rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec priznaná, alebo že medzi protiprávnym konaním žalovaného a vzniknutou škodou nie je príčinná súvislosť. V takej situácii má určiť výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností prípadu. Uvedené sa týka aj zamietnutia nároku žalobcu v 2/ rade z dôvodu, že vystupoval v trestnom konaní ako poškodený. Súd 1. inštancie uviedol, že zo strany žalobcu v 2/ rade nebolo žiadnym dôkazom preukázané to čo tvrdí, že mu znaleckým skúmaním naozaj vznikla nemajetková ujma. Zo strany žalobcov v tomto smere nebol navrhnutý ani žiadny dôkaz, ktorý by mohol odôvodňovať nárok na nejakú nemajetkovú ujmu. Súd 1. inštancie konštatoval, že zavinenie na tomto znaleckom dokazovaní má žalobkyňa v 1/ rade, ktorá ho spôsobila svojim postojom v konaní. Uvedené je v protiklade s bodom 56 odôvodnenia rozsudku súdu 1. inštancie, v ktorom vysvetľuje prečo zamietol návrh na vykonanie dokazovania zo strany žalobcov a to výsluchom žalobkyne v 1/ rade a výsluchom žalobcu v 2/ rade. Teda nemožno jednoznačne povedať, že zo strany žalobcov nebol navrhnutý žiadny dôkaz, ktorý by mohol odôvodňovať nárok na nejakú nemajetkovú ujmu. Súd 1. inštancie nemohol vedieť, či takýmto dôkazom nebude výsluch žalobcov v 1/ a v 2/ rade, ktorý ako dôkaz navrhli, Napriek tomu tento návrh zamietol. Zároveň odôvodnil toto zamietnutie iba tým, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy a práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, by nebolo v súlade so zásadou procesnej ekonómie vypočúvať strany sporu. Súd 1. inštancie následne konštatuje, že výsluch strán v danom prípade mohli byť zistené iba skutočnosti odôvodňujúce výšku nemajetkovej ujmy, čo za stavu, kedy podľa názoru súdu nie sú splnené ani predpoklady pre jej vznik sa javí v rozpore so zásadou hospodárnosti konania podľa článku 17 C.s.p. Konštatovanie súdu v bode 54 odôvodnenia a v bode 56 odôvodnenia je teda protikladné. Súd 1. inštancie ako by sa pohyboval v kruhu. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že žalobcovia navrhli v ostatnom písomnom vyjadrení zamietnuť všetky návrhy na dokazovanie zo strany žalovaného, teda nie návrhy z ich strany. Z obsahu spisu nevyplýva, že by bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že sa naplnil predpoklad o spáchaní trestného činu žalobkyňou v 1/ rade, ale z dôvodu, že sa zistilo, že skutok za ktorý bola trestne stíhaná žalobkyňa v 1/ rade a to prečin ohrozenia mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. b/ trestného zákona a prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a/ trestného zákona bolo zastavené trestné stíhanie podľa § 215 ods. 1 písm. b/ trestného poriadku, lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Z odôvodnenia uznesenia Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 6.10.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 18.11.2016 vyplýva, že obvinená teraz žalobkyňa sa k obom skutkom odmietla vyjadriť, teda využila svoje právo dané jej trestným poriadkom a odmietla vypovedať. Zároveň prokurátor konštatoval, že keďže v priebehu trestného stíhaní i napriek neohláseniu a neinformovanosti školy, kde si maloletý plnil povinnú školskú dochádzku, bolo zistené, že maloletý si túto školskú dochádzku plnil vo Veľkej Británii, kde s ním obvinená žalobkyňa v 1/ rade odcestovala a napriek neabsolvovaniu potrebných očkování a nezabezpečeniu nedostatočnej stravy, maloletému nebol ohrozený na živote, jeho vývin je zdravý bolo potrebné podľa § 215 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku trestné stíhanie zastaviť. Z uvedeného uznesenia, ale ani z celého vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by bola žalobkyňa v 1/ rade zavinila začatie trestného stíhaní. Úvaha súdu 1. inštancie v tomto smere odvolací súd nerozumie. Zároveň sa prikláňa k názoru, ktorý vyslovili žalobcovia v odvolaní, že súd 1. inštancie na žiadnom mieste napadnutého rozsudku neuvádza akú konkrétnu a zákonom uloženú povinnosť nespĺnila žalobkyňa v 1/ rade a to vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní, keďže z trestného práva vyplýva, že žalobkyňa v 1/ rade ako podozrivá a následne ako obvinená nemala žiadnu povinnosť poskytnúť orgánom činným v trestnom konaní súčinnosť. Odvolací súd súhlasí i s názorom vysloveným v odvolaní, že nebolo možné od žalobkyne v 1/ rade požadovať predloženie dôkazov na preukázanie jej nevinu. V zmysle platnej judikatúry o nezákonnom trestnom stíhaní fyzickej osoby možno dospieť vtedy, ak táto osoba bola oslobodená spod obžaloby alebo trestné stíhanie bolo zastavené, preto že skutok nespáchala alebo skutok pre ktorý je trestne stíhaná nie je trestným činom. Tak ako to odvolací súd uviedol vyššie doposiaľ sa javí, že išlo o nezákonné trestné stíhanie fyzickej osoby. V rozpore s cieľom zákonodarcu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. by bolo, aby štát zodpovedal za škodu aj v prípadoch ak s dotknuté osoby skutočne dopustili činu pre ktorý boli trestne stíhané, ale trestné

konanie bolo skončené z iných dôvodov zániku trestnosti skutku, napríklad pre premlčanie. Takáto okolnosť však v konaní preukázaná nebola. Právo na náhradu škody zároveň nevznikne, ak bola osoba spod obžaloby oslobodená alebo bolo trestné stíhanie zastavené, pretože nie je trestne zodpovedná alebo ak po právoplatnosti rozhodnutia zanikla trestnosť činu alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným v zákone alebo amnestia prezidenta republiky nedovoľuje trestné stíhanie, čím prestal byť zmenou zákona trestným činom alebo miernejší trest bol uložený preto, že na trestný čin zákon ustanovil miernejší trest (§ 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z.z.). V tejto súvislosti znova odvolací súd poukazuje na právnu vetu judikátu R/37/2014 z ktorého vyplýva, že zmyslu a účelu § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Takýto výklad považuje odvolací súd za ústavne konformný a v tejto súvislosti poukazuje napríklad na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II.ÚS 25/2011 a I.ÚS 320/2016. Podmienka je splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal, že skutok nie je trestným činom, respektíve, že skutok nespáchal obvinený. Odvolací súd znova zdôrazňuje, že rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Odvolací súd z dôvodov popísaných vyššie nepovažoval rozsudok súdu 1. inštancie za vecne správny a odvolacie námietky žalobcov považoval za dôvodné. Preto postupom podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p., rozsudok zrušil, a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu 1. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.). Úlohou súdu 1. inštancie bude opätovne posúdiť dôvodnosť podanej žaloby a následne vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, aby štruktúra odôvodnenia rozhodnutia zodpovedala zásadám vyplývajúcim z ustanovenia § 220 ods. 2 C.s.p. Teda, aby jedno konštatovanie pri hodnotení dôkazov neodporovalo ďalšiemu konštatovaniu, tak ako to v danej veci popísal odvolací súd vyššie. Zároveň súd 1. inštancie zohľadní judikatúru, ktorú je potrebné aplikovať v súčasnosti a na ktorú poukázal odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Zároveň odvolací súd uvádza, že súd 1. inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v dôvodoch tohto rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 391 ods. 2 C.s.p. V novom rozhodnutí rozhodne súd 1. inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania v zmysle ustanovenia § 396 ods. 3 C.s.p.

15. Súd následne doplnil dokazovanie výsluchom žalobkyne v 1. rade a umožnil zástupcom strán sporu rozšíriť svoje vyjadrenia ďalšími prednesmi.

16. Z výpovede žalobkyne v 1. rade vyplynulo, že utrpela šok, keď jej do Anglicka doručili uznesenie o vznesení obvinenia z dvoch trestných činov, nakoľko ona bola vypovedať k podanému trestnému oznámeniu. Vyšetrovateľ ju nekontaktoval, pričom ona spolupracovala. Bola urazená z toho, že ju obviňujú namiesto toho, aby sa jej predtým opýtali nech im to vysvetlí a potom už chceli nech na výsluchu hovorí. Pomyslela si „keď ste si vymysleli toto, no tak si to dokazujte, ja tu od toho nie som“. Preto odmietla vypovedať. Na výsluchu sa jej vyšetrovateľ vyhrážal, že ju dá do vyšetrovacej väzby na šesť mesiacov. Nevyhýbala sa ničomu, poslal jej email, že má prísť na výsluch v júni a ona povedala, že v júni je v Anglicku, ale príde 24. júla v piatok, vtedy môže prísť na výsluch ale vyšetrovateľ sa vôbec neozval. Bola na odchode, že ide späť na otočku do Anglicka, no na letisku je zadržala polícia, ako nejakú drogovú pašeráčku pred cestujúcimi. Bol vydaný príkaz na zadržanie, že sa nezdržiava v mieste trvalého bydliska a jej pobyt nie je známy. Bola to pre žalobkyňu veľmi stresujúca situácia. Vyšetrovateľ jej povedal, že nesmie odísť z Vranova nad Topľou, nevedela ako dlho. Pred jej bytom bolo zaparkované policajné auto, mala obavy, že ju polícia sleduje. Žalobkyňa ďalej vo výpovedi opísala, ako mala prísť ráno na políciu so synom, pričom nevedela, že idú na znalecké vyšetrenia. Syn bol hladný lebo nemal raňajky, boli tam celý deň. Syn bol nervózný, pýtal sa kam idú, čo budú robiť. Kolízna opatrovníčka nepovedala nič, žalobkyňa na ňu dala sťažnosť ombudsmanke. Syn sa začal báť, že žalobkyňa skončí v väzení a on bude bez nej. Obaja boli „v strese a úzkosti“. Žalobkyňa uviedla, že spočiatku odmietla znalecké dokazovanie priamo u psychológa, ale po tom, čo jej znalec uviedol, že nebude môcť odísť zo Slovenska, že ju nepustia, pod týmto nátlakom sa podrobila znaleckým vyšetreniam. Ostať nechcela najmä kvôli synovi, nakoľko syn nedostával základné vzdelávanie na slovenskej základnej škole a bol bitý spolužiakmi, šikanovaný, učiteľka po ňom ziapala, bál sa do školy chodiť a polícia vôbec nevyšetrovala tieto podozrenia z týrania. Počas zadržania na letisku žalobkyňa pociťovala hanbu, krivdu, bezmocnosť, hnev. Maloletý syn prežíval účasť na znaleckých dokazovaniach tak, že bol vystresovaný, cítil úzkosť a neistotu. Po skončení znaleckého dokazovania povedal, že je hladný, nepamätá si už žalobkyňa presne čo povedal, lebo bola tiež rozrušená a „vynervovaná“. Do Anglicka odišla 31. januára, úmyselne nikomu neoznámila, že

berie dieťa zo základnej školy, pretože so základnou školou nekomunikuje a má na to svoje dôvody a základná škola vedela, že s nimi vôbec nekomunikuje ani nebude komunikovať. Zákonnú úpravu o tom, že je povinná nejakým spôsobom oznamovať, že berie dieťa do inej krajiny, pretože dieťa plnilo povinnú školskú dochádzku, nepozná a nevedela o nej. Neoznamovala na Slovensku žiadnym slovenským orgánom, že syn navštevuje školu v Anglicku, jedine „sociálke“. Vyšetrovateľ sa jej nikdy pred obvinením nepýtal, aby oznámila, kde maloletý navštevuje školu. Po obvinení áno, ale to už odmietla vypovedať, „nech si dokazuje sám“. Po obvinení to urobila s plným vedomím. So synom boli na Slovensku u jednej psychologičky a ona riešila aj žalobkyňu, aj hovorili o týchto veciach. Bolo to dávno možno ešte pred štyrmi rokmi, vôbec nepamätá, či má o tom nejaký záznam, nevie v ktorom meste to bolo. Žalobkyňa ďalej vo výpovedi opísala spoluprácu so školou, do ktorej chodil jej syn. Keď dostali papiere, že majú kúpiť školské pomôcky, napísala vtedy päť sťažností. Všetky orgány sa jej ozvali, okrem základnej školy. V septembri im škola dala ďalší papier ešte väčší, už to boli úplne iné školské pomôcky, ktoré bolo treba kúpiť. Žalobkyňa vyzvala školu, nech mu to tam všetko dajú. Oni odmietli dať, dieťa nemalo školské pomôcky, perá nič, takže vlastne sa nemalo z čoho vzdelávať. Obvinili žalobkyňu, že za to môže, ona ich obvinila tiež. Podala žalobu, kde chcela nech jej škola zabezpečí všetko. Boli aj ďalšie veci, ktoré si presne nepamätá, mnoho sporov so školou mali, pričom podala asi tri žaloby na školu. Žalobkyňa ďalej opísala šikanovanie syna na základnej škole zo strany spolužiakov. V čase, keď došlo k zadržaniu na letisku mala žalobkyňa vedomosť o tom, že je voči jej osobe vznesené obvinenie. Na Slovensko cestovala iba na otočku odniesť dieťa na prázdniny k starým rodičom a vracala sa späť do Británie. Neostávala na Slovensku, ostala iba na letisku, čakala na ďalší spoj späť a už chcela nastúpiť do toho lietadla, vtedy ju zadržali. A vyšetrovateľom bola v kontakte iba emailom. Komunikovala s ním a navrhla náhradný termín vyluchu, on však neodpovedal. Dobrovoľne by prišla na výsluch.

17. Prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobcovia v 1. a 2. rade uviedli, že žaloba žalobcov je v plnom rozsahu dôvodná, poukázali na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, ktorým je okresný súd viazaný. Zaviedli sa aj u nás tie európske štandardy, keďže hlavným týmto prejavom právneho štátu je rešpektovanie a ochrana základných ľudských práv a slobôd, nie presadzovanie verejného záujmu za každú cenu ako to bolo nesprávne interpretované, že toto je najvyšší záujem je verejný záujem. Každé dieťa má dvoch zákonných zástupcov, pokiaľ žijú obaja rodičia, bez ohľadu na to, komu je dieťa zverené, pretože zverením nie sú obmedzené rodičovské práva druhého rodiča. Pokiaľ jeden zákonný zástupca príslušným orgánom tri, či štyri mesiace pred začatím trestného stíhania oznámil, že je so synom v Anglicku, a že žiadal od slovenskej školy odhlášku alebo vybavenie odhlásenia a nikto v tomto smere nekonal, tak je absolútne zbytočné za takejto situácie, bez ďalšieho preverenia začínať trestné stíhanie a vznášať obvinenie iba jednej zákonnej zástupkyňi. Údajne mala niečo porušiť aj žalobkyňa v 1. rade, tak aj krajský súd skonštatoval, táto nič nemohla porušiť ani neporušila, zákonný zástupca - otec oznámil, čo bolo potrebné, čiže nebolo potrebné aby ona duplicitne niečo riešila oznamovala a podobne. V tomto zmysle nie je naplnené žiadne porušenie jej akýchkoľvek povinností, či v rámci trestného konania alebo ešte aj vo fáze pred ním. Skutkový stav vyplynul z vykonaného dokazovania, tak isto aj zo žaloby. Moment, kedy došlo k vzneseniu obvinenia - júl 2015, je nepochybné, prečo toto uznesenie o vznesení obvinenia nemalo byť nikdy vydané a judikatúra dospela k tomu ako sa berie zastavenie trestného stíhania, že je to na úrovni oslobodenia spod obžaloby a v tomto prípade je potrebné nahradiť škodu, ktorá vznikla takémuto človeku, ktorý bol nezákonne stíhaný celé to obdobie, od vydania uznesenia o vznesení obvinenia až do právoplatného zastavenia trestného stíhania. Žalovaná sa v podstate snažila iba poukázať na to, že žalobkyňa v 1. rade si sama spôsobila trestné stíhanie a to jednak nespôsobila so základnou školou a nespôsobila s políciou, teda orgánmi činnými v trestnom konaní. Táto obrana je v celom rozsahu nedôvodná, neopodstatnená. Maloletý E. mal dvoch zákonných zástupcov. Žalobkyňa sa vyjadrila prečo v určitom momente prestala komunikovať so školou a teda túto komunikáciu tým pádom riešil a prevzal otec maloletého S. C.. V bode 32. Krajský súd v Prešove, konštatuje, že z mailovej komunikácie S. C. vyplýva už dňa 10.2.2015, teda viac ako päť mesiacov pred vznesením obvinenia, otec maloletého S. C., oznámil pracovníčke úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, že maloletý E. býva uňho, tým myslel, že uňho v Anglicku a mal podanú prihlášku do školy, nepochybne do anglickej školy. Škola o tom má vedieť, teda základná škola, mal sa rozprávať so zástupkyňou, mala mu zaslať formulár na odhlásenie ale nič mu nedošlo, z toho je zrejmé, že zákonný zástupca, otec išiel vykonať všetky náležitosti k odhláseniu maloletého E. zo základnej školy na Slovensku, keďže ho už prihlásil na anglickú školu. V podstate žalovaná sa pokúša prenášať a tvrdiť, že táto povinnosť, ktorá je aj tak z trestnoprávneho hľadiska nepodstatná a nemá žiaden význam pre vznesenie obvinenia, bola povinnosťou iba jedinej osoby a to žalobkyne v 1. rade, čo nie je pravda. Nebol žiaden dôvod na vykonanie zadržania žalobkyne na letisku, pretože táto s vyšetrovateľom rozsiahlo komunikovala.

Ponúkla náhradný termín, kedy mala prísť na územie Slovenskej republiky, pričom je zrejmé, že vyšetrovateľ žiadnym spôsobom sa k tomuto nevyjadril, neodpovedal žalobkyni v 1. rade na jej email, nedohodol s ňou konkrétny termín. V tomto prípade išlo absolútne neprimerané a prehnané použitie sily zo strany vyšetrovateľa, patrí žalobkyni náhrada za letenku, keďže musela kupovať náhradnú letenku. K náhrade nemajetkovej ujmy z vedenia nezákonného trestného stíhania poukázal právny zástupca žalobcov na uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/125/2019 zo dňa 27.8.2019, z ktorého citoval. Nie je možné len nejaké symbolické odškodnenia priznávať pri nezákonných trestných stíhaniach. V tejto situácii je potrebné dospieť a vyhodnotiť všetky podstatné skutočnosti, teda jednak dĺžku toho trestného stíhania, nebolo to príliš krátke obdobie, ujma aká vznikla a za akých okolností. Došlo k vykonaniu toho najintenzívnejšieho zásahu do osobnej slobody žalobkyne v 1. rade, kedy bola zadržaná, obmedzená na osobnej slobode, a to úplne nezákonným spôsobom a bez zákonného dôvodu. V podstate, kde na letisku bolo veľa ľudí, veľa svedkov, nezainteresovaný svedok v podstate netušil, že či polícia zadržáva niekoho, kto dokopy nič nespravil alebo či ide o nejakého drogového pašeráka, vraha, vrahyňu a podobne. Nepochybne tam bolo odsúdenie mnohými ľuďmi, že zadržali ťažkého zločinca. Vo vzťahu k maloletému, treba brať do úvahy v tom čase jeho nízky vek a to, že sa musel podrobovať dvom znaleckým dokazovaniam, ktoré trvali dlhé hodiny, celý deň, čo taktiež bolo absolútne nezákonné a úplne zbytočné vo vzťahu k nemu. Naňho to spôsobilo stresujúco a nekomfortne, pričom išlo o maloletú osobu, ktorá ešte len bola vo svojom vývine, nebola ešte komplexným človekom, v siedmich rokoch bol podrobovaný takýmto úkonom absolútne zbytočne.

18. Žalovaná prostredníctvom zástupkyne navrhla žalobu žalobkyne v 1. a v 2. rade zamietnuť v celom rozsahu. Žiadne rozhodnutie nemôže stáť nad zákonom a musí mať v zákone svoj podklad. Ani sudcovská tvorba práva nemôže zasahovať do zákona výkladom, ktorý je v priamom rozpore so znením zákona, pretože takéto rozhodnutia sú arbitrárne. Zákon vymedzuje presne a striktné, aké rozhodnutie je nezákonné. Je to iba právoplatné rozhodnutie, ktorým bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom, žiadnym výkladom a už vôbec nie extenzívnym, nemožno reštriktívne formulovaný zákon vykladať takto v prospech žalobcu. Poukázala tiež na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Lavrechov verzus Česká republika. V tejto súvislosti poukázala na čl. 13 ústavy a teda, že medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom a pokiaľ dôjde k zásahu do základných práv a slobôd jednotlivca orgánmi štátu, na základe a v zmysle zákona, za splnenia podmienok podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, čo bolo v danom prípade vznesenie obvinenia ale aj § 199, čo mu predchádzalo, teda začatie trestného stíhania, takýto zásah je potrebné považovať za legitímny, nakoľko subjektívne práva v tomto prípade musia ustúpiť verejnému záujmu štátu na riadnom objasnení spáchanej trestnej činnosti za súčasného splnenia podmienok, ktoré boli, tak ako si to vyžaduje čl. 17 ods. 2 ústavy. Je neprípustné, aby civilné súdy vytvárali na orgány činné v trestnom konaní nátlak v podobe sankcionovania za ich zákonný prístup v prípade, ak sa nedostaví očakávaný výsledok. Vzneseniu obvinenia predchádzalo oznámenie úradov a teda znova štátnych orgánov, akým bol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a tak isto aj oznámenie riaditeľa základnej školy vo vzťahu k prečinu ohrozenia, ktorí postupovali zákonne, ak bolo konštatované z odvolacieho súdu, že žalobkyňa alebo nepostrehli nejaké porušenie povinností, tak žalovaná strana nehovorí o porušení povinností počas vedeného trestného konania. To, že neoznámila a sťažovala postup orgánov činných v trestnom konaní, bolo jej právom, ale porušila prvotnú základnú povinnosť, ktorú jej ukladá zákon, ktorý hovorí o povinnej školskej dochádzke. Argumentovať vyjadreniami druhého zákonného zástupcu, ktorý nemal kontakt s dieťaťom a nebolo mu dieťa zverené, nie je v tomto prípade opodstatnené, ona ako zákonná zástupkyňa si mala splniť v prvom rade povinnosť, tak ako jej to ukladá zákon o povinnej školskej dochádzke, ak brala dieťa do zahraničia, mala počkať na rozhodnutie riaditeľa. Uznesenie o začatí trestného stíhania sa vydáva do 30 dní od podania oznámenia, čiže zákon hovorí o nejakej lehote, ktorú nie je možné porušovať. K žalobcovi v 2. rade uviedla, že je veľkou iróniou celého tohto procesu, pretože štát v danom prípade chránil práve žalobcu č. 2., nakoľko boli dôvodné podozrenia matky vo vzťahu práve k žalobcovi v 2. rade. Aj napriek konštatovaniam a záverom rozhodnutia odvolacieho súdu, nikdy nebol naplnený prvý predpoklad a teda nezákonnosť rozhodnutia. Trestné stíhanie bolo vedené legitímne a nebolo žiadnym orgánom zrušené. Akékoľvek paušálne zaväzovanie štátu na náhradu škody len preto, že došlo k tejto forme rozhodnutia, teda k zastaveniu trestného stíhania, považuje za neprípustné, žalobkyňa v 1. rade si nespĺnila svoju zákonnú povinnosť v rámci zákona 245/2008 o výchove a vzdelávaní, keď v podstate neodhlásila toho žiaka zo školskej dochádzky, respektíve ani nespĺňala všetky tie predpoklady na základe písomnej žiadosti. To, že bola komplikovaná spolupráca, ako to žalobkyňa uviedla, nemôže byť dôvodom nespĺnenia si zákonných povinností. Extenzívnym výkladom tohto zákona, tak ako to v tej najkoncentrovanejšej podobe uvádza právny zástupca žalobcov,

žiadnym výkladom a už vôbec nie extenzívnym nie je možné paušálne zaväzovanie na náhradu škody. Čo sa týka nemajetkovej ujmy vyčíslenej, tak ako to uvádzali žalobcovia, nie je žiadnym listinným dôkazom preukázaný nárok a rovnako to zostáva na pováženie aj tvrdenie samotnej žalobkyne, ktorá uviedla, že jej to ani nevaďí, že bola zadržaná na území SR, ale išlo jej predovšetkým o maloletého syna. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme požadujúcej alebo nárokujúcej si zo strany žalobcu v druhom rade, uviedla, že boli chránené záujmy práve žalobcu v 2. rade. Štát vykonal zákonné a legitímne trestné stíhanie preto, aby ochránil práve žalobcu v 2. rade, pretože tam boli dôvodné podozrenia zo zanedbania výchovy a starostlivosti, ktorá vyplývala žalobkyni v 1. rade zo zákona o rodine. Dieťa po vykonanom výsluchu skonštatovalo, že je hladné, čiže nepociťovalo vo svojom veku takúto ujmu tým, že sa zúčastnilo psychologického vyšetrenia. Na potrebu psychologického vyšetrenia bola samozrejme žalobkyňa v 1. rade vyzvaná, bola upovedomená o ňom tým, že komunikovala emailom s konajúcim vyšetrotateľom, čo sama aj potvrdila. K zadržaniu na letisku uviedla, že je pravdou, že žalobkyňa komunikovala, ale príkaz na zatknutie bol vydaný zo strany sudcu pre prípravné konanie, nerealizoval ho vyšetrotateľ. Navrhla súdu, v prípade ak by sa rozhodol zaviazat' samozrejme žalovanú na náhradu škody v zmysle § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku, aby bola predĺžená lehota na plnenie, pretože lehota 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, nie je technicky možná na zabezpečenie plnenia. Žiadala o predĺženie lehoty na plnenie z troch na tridsať dní.

19. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov účinného od 1.1.2013, ďalej len „zákon“) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím

20. V zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zákona Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

21. Ako vyplýva z § 5 ods. 1 zákona právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

22. Podľa § 5 ods. 3 zákona ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, právo na náhradu škody má ten, komu nezákonným rozhodnutím škoda vznikla.

23. V zmysle § 6 ods. 1 zákona ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

24. Podľa § 6 ods. 2 zákona právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

25. V zmysle § 7 zákona právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o zatknutí, zadržaní alebo iným pozbavením osobnej slobody má ten, na kom bolo vykonané, ak bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo pri ňom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

26. Ako vyplýva z § 15 ods. 1 zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadost“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

27. Podľa § 17 ods. 1 zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

28. V zmysle § 17 ods. 2 zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

29. Podľa § 17 ods. 3 zákona výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

30. Podľa § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

31. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

32. Podľa § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

33. Podľa článku 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (publikovaný pod č. 209/1992), každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

34. Každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenia sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

35. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných predpisov, ďalej len Ústavy Slovenskej republiky), štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

36. Podľa článku 17 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

37. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

38. V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Týmto vykonávacím predpisom je nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorý vo svojom §3 stanovuje, že výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

39. Súd uvádza, že vo veci bolo rozhodnuté odvolacím súdom a napriek tomu, že sa súd nestotožňuje so závermi tohto rozhodnutia, ako súd 1. inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v dôvodoch rozhodnutia v súlade s ustanovením § 391 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

40. Pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, obdobne ako pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy; v prípade nemajetkovej ujmy musí byť, navyše, zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce.

41. Z dôvodovej správy k zákonu vyplýva, že bolo potrebné rozšíriť súčasné chápanie práva na náhradu škody ako práva na náhradu skutočnej majetkovej škody aj na chápanie náhrady škody ako "spravodlivého zadosťučinenia". Tým sa rozšírili možnosti uplatnenia nároku na náhradu škody nielen na náhradu skutočnej majetkovej škody, ale aj na náhradu nemajetkovej ujmy. Náhrada škody by mala predstavovať spravodlivé zadosťučinenie a zahŕňať napríklad peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy (morálnu ujmu), ako aj iné formy zadosťučinenia (napr. verejné ospravedlnenie, uverejnenie zrušujúceho rozsudku a stručného znenia odôvodnenia a pod.). Tá by mala zahŕňať ujmu spôsobenú poškodením občianskej cti, spôsobenú poškodením dobrej povesti, v dôsledku morálneho utrpenia v prípade zadržania, väzby, výkonu trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia, v dôsledku sťaženia spoločenského uplatnenia, inú preukázateľnú (a tiež preukázanú) nemajetkovú ujmu.

42. V danom prípade mal na základe vykonaného dokazovania súd za preukázané, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou zo dňa 13. 5.2015 bolo začaté trestné stíhanie a súčasne bolo proti žalobkyni v 1. rade vznesené obvinenie pre prečin ohrozovanie mravnej výchovy mládeže podľa ust. § 211 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a pre prečin zanedbanie povinnej výživy podľa ust. § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zák. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 26. 6. 2015 bola sťažnosť žalobkyne v 1. rade proti predmetnému uzneseniu o vznesení obvinenia zamietnutá ako nedôvodná. Uznesením Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 6.10.2016 bolo podľa ust. § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. trestné stíhanie žalobkyne v 1. rade zastavené.

43. Súd mal tiež za preukázané, že žalobcovia v 1. a 2. rade si v súlade so zákonom č. 514/2003 Z.z. uplatnili nárok na náhradu škody, a to žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 30.5.2017 vo vzťahu ku Generálnej prokuratúre SR. Listom Generálnej prokuratúry SR sp. zn. VI/4 Gc 99/17/1000-8 zo dňa 28. 7.2017 bola žiadosť žalobcov ako nedôvodná odmietnutá. Žaloba v danej veci bola podaná dňa 16.8.2017, súd preto konštatuje, že bola podaná v zákonnej lehote a sú splnené zákonné predpoklady pre to, aby súd vo veci konal.

44. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Z judikatúry súdov vyplýva, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená.

45. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba žalobcov je čo do základu dôvodná, nárok na náhradu škody ako aj nemajetkovej ujmy je v danom prípade daný. Ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, teda bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa štát nemôže zbaviť. I keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 6 odsek 1 prvá vety zákona, je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Zákon výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania alebo oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra v tomto smere dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú

začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

46. Zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 8. 2010, sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R37/2014).

47. Súd tak mal v danej veci za preukázané, že existujú u žalobcov všetky základné predpoklady na vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy, zároveň pre vznik práva na náhradu škody u žalobkyne v 1. rade, spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, a to nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a vznikom nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na rozsah zásahu do práv žalobcov, okolnosti prípadu, intenzitu zásahu, jeho trvanie, dopad a dôsledky, ktorými kritériami sa bude súd zaoberať ďalej, samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce.

48. Súd sa v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný, nestotožňuje s tvrdením žalovanej, že žalobkyňa v 1. rade vznesenie obvinenia voči jej osobe ako aj ďalšie pokračovanie trestného stíhania, zavinila. Z odôvodnenia uznesenia Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou zo dňa 6.10.2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 18.11.2016 vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade využila svoje právo dané jej trestným poriadkom a odmietla vypovedať. Zároveň prokurátor konštatoval, že keďže v priebehu trestného stíhania i napriek neohláseniu a neinformovanosti školy, kde si maloletý plnil povinnú školskú dochádzku, bolo zistené, že maloletý si túto školskú dochádzku plnil vo Veľkej Británii, kde s ním obvinená žalobkyňa v 1. rade odcestovala a napriek neabsolvovaniu potrebných očkovaní a nezabezpečeniu nedostatočnej stravy, maloletému nebol ohrozený na živote, jeho vývin je zdravý bolo potrebné podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie zastaviť. Z uvedeného uznesenia, ale ani z celého vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by bola žalobkyňa v 1. rade zavinila začatie trestného stíhania. Z trestného práva vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade ako podozrivá a následne ako obvinená nemala žiadnu povinnosť poskytnúť orgánom činným v trestnom konaní súčinnosť (porovnaj odsek 14 rozsudku resp. odsek 33. uznesenia odvolacieho súdu v prejednávanej veci).

49. V ďalšom sa súd zaoberal jednotlivými nárokmi žalobcov v 1. a 2. rade uplatnenými v tomto konaní.

50. Náhradu škody možno vymedziť ako peňažnú platbu, ktorá má poškodenému nahradiť škodu, inak povedané, navrátiť ho do stavu, pokiaľ je to peniazmi možné, v akom by bol, keby nedošlo ku škodlivému konaniu. Náhrada škody plní nielen reparačnú, ale aj prevenčnú funkciu.

51. Pod škodou možno chápať - zjednodušene povedané - nedobrovoľnú ujmu na majetku poškodeného, pričom možno rozlišovať medzi materiálnou škodou (objektívne zistiteľné zníženie majetku poškodeného) a nemajetkovou ujmu (ujma spočívajúca napr. v bolestiach, duševnej alebo citovej ujme a znížení dôstojnosti človeka).

52. Žalobkyňa si v konaní uplatnila nárok na náhradu majetkovej škody vo výške 109,99 eur, ktorý je vznikol v súvislosti so zadržaním príslušníkmi polície na letisku Košice dňa 24. 7. 2015, ku ktorému došlo na základe žiadosti vyšetrovateľa PZ Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou sp. zn. ČVS:

ORP-519/1-VYS-VT-2014 zo dňa 10.7.2015. Keďže uvedeného dňa žalobkyňa v 1. rade bola zadržaná na letisku, pričom mala zakúpenú letenku do Londýna, realizáciou zadržania a predvedenia žalobkyne v 1. rade na políciu, bolo žalobkyňi znemožnené vycestovať, preto jej vznikla majetková škoda vo výške 109,99 eur. Zároveň je zo spisu zrejmé, že žalobkyňa v 1. rade zaplatila za letenku 109,99 eur, o čom predložila dôkaz - doklad o kúpe letenky (čl. 6 spisu).

53. Súd mal za preukázané, že boli splnené všetky zákonné podmienky pre priznanie náhrady škody vo výške 109,99 eur, ktorá predstavuje náklady na zakúpenie novej letenky po tom, čo jej bolo znemožnené z dôvodu zadržania vycestovať na základe pôvodne zakúpenej letenky. Tieto náklady boli bezprostredne vyvolané rozhodnutím o vznesení obvinenia a následne zadržaním žalobkyne v 1. rade, teda v príčinnej súvislosti s jej predmetným trestným stíhaním. Vydanie uznesenia o vznesení obvinenia a prebiehajúce trestné konanie, vrátane úkonov OČTK, je v priamej príčinnej súvislosti s vynaloženými finančnými prostriedkami, ktoré vynaložila žalobkyňa v 1. rade na zakúpenie letenky.

54. V tejto časti súd považoval žalobu za dôvodnú a preto žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 109,99 eur žalobkyňi v 1. rade.

55. Ako ďalší v konaní si žalobkyňa v 1. rade uplatnila nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahu do jej osobnostných práv v dôsledku vedeného trestného konania vo výške 10.000,-eur (z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia).

56. Súd je toho názoru, že každé trestné stíhanie je objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostnej sféry jednotlivca. Pokiaľ ide o prístup k dôkaznému bremenu, zo súdnej praxe vyplynulo, že v týchto prípadoch sa musí zohľadňovať, že porušenými sú najvnútornejšie hodnoty osobnosti jednotlivca, jeho súkromie, rodinné väzby, a satisfakcia má zmierniť prežitý stres, pocit bezmocnosti, narušenie viery v spravodlivosť, neistotu, úzkosť. Preto je súd toho názoru, že len samotné konštatovanie porušenia práv žalobcov by v tomto prípade nebolo dostatočným zadostučinením a tak je potrebné žalobkyňi v 1. rade priznať aj nemajetkovú ujmu v peniazoch.

57. Vo všeobecnosti pod nemajetkovou ujmu je možné s prihliadnutím na rozhodovaciu prax súdov rozumieť psychické útrapy, poníženie alebo inú citovú ujmu, ktorú poškodená osoba utrpela v dôsledku trestného stíhania. Právo domáhať sa takejto náhrady sa priznáva každému, komu škoda alebo ujma vznikla ako dôsledok nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo ako dôsledok nesprávneho úradného postupu takéhoto orgánu.

58. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce subjektívne pocity žalobcov, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti alebo do práva na súkromie, pričom tento negatívny - difamačný následok ale nie je jediným právne akceptovateľným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach. (rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/30/2017 zo dňa 28.11.2017).

59. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti. Je potrebné zdôrazniť, že na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukázu ich predpoklady ako mylné a nesprávne. Ak má byť jednotlivec povinný sa takýmto úkonom vôbec podrobiť, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nespáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (porovnaj ÚS ČR, nález sp.zn. I.ÚS 554/04 z 31.3.2005).

60. Trestné stíhanie bolo v danom prípade neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, pretože tieto skutočnosti vytvorili negatívny obraz o žalobkyni v 1. rade, ktorý vyvolal u nej ujmu na osobnostných právach, a to znížením jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, ktorú ujmu by ako závažnú pociťoval každý na jej mieste. Trestné konanie bolo vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade vedené od 13.5.2015 do 18.11.2016, kedy bolo právoplatne zastavené. Celková dĺžka konania musí byť pritom posudzovaná odo dňa vznesenia obvinenia voči obvinenému, až do dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 3. októbra 2009 sp.zn. 30Cdo/2742/2009).

61. Jednalo sa v danom prípade o viac ako 18 mesiacov (18 mesiacov a 5 dní). Na samotnú dĺžku trvania trestného stíhania žalobkyne v 1. rade poukázal zástupca žalobcov na ostatnom pojednávaní ako na jedno z kritérií, ktoré je potrebné zohľadniť pri určení výške nemajetkovej ujmy.

62. Pokiaľ ide o okolnosť samotnej dĺžky konania, v tejto súvislosti súd poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu ČR z 13.4.2011 sp.zn. Cpjn 206/2010, R58/11, zo záverov ktorého vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy má slúžiť ku kompenzácii stavu právnej neistoty, do ktorej bola osoba v dôsledku neprimeranej dĺžky konania uvedená a v ktorej bola udržovaná. Ide o psychologickú kategóriu, ktorej hĺbka a dosah sú náročne preukázateľné. Ak ide o výšku odškodnenia za rok trvania konania, podľa názoru Najvyššieho súdu ČR, by sa táto mala pohybovať od 600 do 800 eur, pričom však prvé dva roky trvania postačuje odškodniť nižšou čiastkou, pretože každé konanie nejaký čas trvá. Uvedené závery sú aplikovateľné v našom právnom poriadku vo vzťahu k § 17 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z. a čl.46 ods. 3 Ústavy SR (v tejto súvislosti porovnaj Vozár, J., a kol. Judikatúra vo veciach nemajetkovej ujmy. Bratislava : Wolters Kluwer s.r.o., 2015, 99-100 s.)

63. Samotná žalobkyňa v 1. rade odôvodňovala svoj nárok na nemajetkovú ujmu tým, že počas trvania vyšetrovania a stíhania svojej osoby pociťovala enormnú nespravodlivosť, krivdu a značný stres z toho, že je stíhaná ako obvinená a že sa ona sama musí zúčastňovať vyšetrovacích úkonov, akými sú výsluch a znalecké skúmanie z oblasti psychológie. Zároveň musela sprevádzať žalobcu v 2. rade na vyšetrovacích úkonoch, pričom sa nikdy nedopustila trestnej činnosti.

64. Vo svojej výpovedi žalobkyňa v 1. rade poukazovala na samotný šok, ktorý utrpela keď jej do zahraničia bolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia z dvoch trestných činov. Počas trestného stíhania jej osoby bola neustále v strese a úzkosti.

65. Žalobkyňa v 1. rade tak svoj nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- eur odôvodňovala najmä tým, že bola vystavená enormnému stresu, emocionálnej záťaži ako aj časovej záťaži, ktorá súvisela so samotnou dĺžkou trestného stíhania. Súd musel okrem uvedených hľadísk pri určení výšky nároku prihliadnuť aj na samotný fakt, že trestné stíhanie je záťažou pre každého obvineného, ktorého postihuje znížením jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, pričom takúto ujmu by ako závažnú pociťoval každý na mieste žalobkyne v 1. rade.

66. Každé trestné konanie totiž negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr ak sa jedná o obvinenie nepravdivé ... (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25.3.2010 sp.zn. 3 Co 118/2008).

67. Hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa prvého odseku ustanovenia § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti a podobne (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR z 12.12.2012 sp.zn. 7Cdo/145/2011, porovnaj tiež R 21/1995).

68. Súd na základe vyššie uvedených kritérií priznal žalobkyni v 1. rade nárok na nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia vo výške 2500,- eur. Pri svojich úvahách pri určení výšky nároku a jeho jednotlivých zložiek vychádzal zo samotnej

dĺžky trestného stíhania žalobkyne v 1. rade, v súvislosti s ktorou považoval pri trvaní trestného stíhania v dĺžke 18 mesiacov a 5 dní za primerané odškodné vo výške 1000,- eur a v súvislosti so samotným vnútorným pociťovaním krivdy v súvislosti s trestným stíhaním, stresujúcimi situáciami prežitými počas vykonávania jednotlivých úkonov trestného konania, akými boli výsluchy či účasť na znaleckých úkonoch, emocionálnou záťažou spojenou so znížením dôstojnosti a vážnosti minimálne v najbližšom okolí známych a priateľov, považoval za primeranú náhradu vo výške 1500,- eur, ako ďalšiu zložku celkového nároku nemajetkovej ujmy priznanej žalobkyne v 1. rade v sume 2500,- eur.

69. Úlohu pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zohrala aj osoba žalobkyne v 1. rade a jej doterajší život (§17 ods. 3 písm. a) zákona), ktorá nebola pred vznesením obvinenia súdne trestaná.

70. Pokiaľ však išlo o závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti ich vzniku, závažnosť následkov v súkromnom živote žalobkyne v 1. rade, ako ich sama v žalobe a výpovedi popísala, prípadne závažnosť následkov v spoločenskom uplatnení, na ktoré ani nepoukazovala, súd považoval za neprimerané odškodnenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške 10.000,- eur a v časti prevyšujúcej sumu 2500,- žalobu žalobkyne v 1. rade zamietol.

71. V súvislosti s výškou a primeranosťou priznanej nemajetkovej ujmy súd poukazuje aspoň na niektoré rozhodnutia vyšších súdov v obdobných veciach, napríklad rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 25Co/38/2018 z 26. 03. 2019 (priznaný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 3500,- eur, obmedzenie obvineného v pohybe, kontakte so známymi, blízkymi osobami, opakované medializovanie prípadu v televízii, predtým nebol trestne stíhaný, spoločenské uplatnenie, väzba obvineného, lekárske správy preukazujúce traumy u obvineného, enormný stres, emocionálna, finančná a časová záťaž, ktorá sa dĺžkou trestného stíhania umocňovala), ďalej rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 16Co/3/2018 z 26. 6. 2018 (priznaný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 2500,- eur, reputácia a vnímanie obvinenej v spoločnosti, problémy psychického charakteru, problémy v manželstve, zhoršenie rodinných vzťahov, uvedené skutočnosti preukazované svedeckými výpoveďami), rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 14Co/3/2018 z 29. 05. 2018 (priznaný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 3000,- eur, osoba poškodeného jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré poškodenému vznikli v spoločenskom uplatnení, v dôsledku trestného stíhania bol obvinený nútený zanechať štúdium, znášanie vyhrážok zo strany poškodeného, uvedené skutočnosti preukazované svedeckými výpoveďami).

72. Podľa rozsudku Krajského súdu Banskej Bystrici sp.zn. 16Co/63/2016 z 20.10.2016 súd v prípade oslobodenia spod obžaloby zohľadňujúc dĺžku nezákonného trestného stíhania žalobcu určil ako primeranú výšku nemajetkovej ujmy za každý rok trestného stíhania sumou 800,- eur, spolu za šesť rokov sumu 4.800 eur. Ďalej súd poukazuje napríklad na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo 11/2012 z 27.6.2013, kde v uvedenej veci v prípade oslobodenia spod obžaloby zohľadňujúc dĺžku nezákonného trestného stíhania žalobkyne v trvaní troch rokov, bola súdom určená ako primeraná výška nemajetkovej ujmy v sume 2000,- eur

73. Žalobkyňa v 1. rade si v konaní uplatnila aj nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného zadržania vo výške 2.500,- eur počas trestného stíhania vedeného proti nej. Znenie ustanovenia § 7 zákona, od ktorého si žalobkyňa odvodzuje tento nárok sa prispôsobuje zneniu čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11. Zákon počíta s náhradou škody v prípade zaistenia, zadržania alebo väzby, ak ide o dôsledok porušenia niektorého z ustanovení čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru.

74. Podľa Článku 5 ods. 5 Dohovoru každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

75. Žalobkyňa v 1. rade tento nárok odôvodňovala tým, že jej zadržania príslušníkmi polície na letisku v Košiciach dňa 24. 7. 2015, došlo na základe žiadosti vyšetrovateľa, preto v dôsledku zastavenia trestného stíhania je nevyhnutné aj realizované zadržanie považovať za nezákonné. U žalobkyne v 1. rade došlo k stresovej reakcii na zadržanie, na letisku bolo veľa iných ľudí, ktorí to sledovali a s najväčšou pravdepodobnosťou to vnímali ako zadržanie páchatelky závažnej trestnej činnosti. Uvedené vyvolalo u žalobkyne v 1. rade pocit hanby a bezmocnosti.

76. Aj vo svojej výpovedi žalobkyňa v 1. rade poukázala na skutočnosť, že ju zadržali ako nejakú drogovú pašeráčku pred cestujúcimi. Počas zadržania na letisku žalobkyňa pociťovala hanbu, krivda, bezmocnosť, hnev.

77. Prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobkyňa v 1. rade uviedla, že práve zadržaním došlo k najintenzívnejšiemu zásahu do jej osobnej slobody, nakoľko bola obmedzená na osobnej slobode úplne nezákonným spôsobom a bez zákonného dôvodu. Na letisku bolo množstvo ľudí, veľa svedkov a títo sa mohli domnievať, že ide o drogového pašeráka, prípadne vrahyňu.

78. Z hľadiska dôvodnosti výšky žalobkyňou v 1. rade uplatňovaného nároku súd zhodnotil dĺžku trvania zadržania, keď bola ich osobná sloboda žalobkyne v 1. rade obmedzená, pričom sa jednalo o jeden deň, kedy bola zadržaná (24.7.2015) a následne s ňou boli vykonané potrebné úkony trestného konania (výsluch obvinenej). Z výpovedí žalobkyne v 1. rade vyplynulo, že mimoriadne ťažko znášala stav obmedzenia osobnej slobody spojenej s jej zadržaním. Zároveň ťažko znášala skutočnosť, že k zadržaniu došlo na verejnom mieste, pred zrakmi mnohých nezainteresovaných osôb, ktorí ju zrejme vnímali ako páchatelku závažnej trestnej činnosti. Tento stav prežívala ako psychické útrapy, nakoľko u nej vyvolal pocity hanby a bezmocnosti.

79. Pokiaľ však išlo o závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti jej vzniku, závažnosť následkov v súkromnom živote žalobkyne v 1. rade, ako ich sama v žalobe a výpovedi popísala, súd považoval za neprimerané odškodnenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške 2.500,- eur a v časti prevyšujúcej sumu 1000,- žalobu žalobkyne v 1. rade ohľadne uvedeného nároku zamietol.

80. Súd na základe vyššie uvedených kritérií priznal žalobkyňi v 1. rade nárok na nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného zadržania vo výške 1000,- eur.

81. V súvislosti s uvedeným nárokom súd poukazu napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 17Co/231/2012 z 19.3.2015, v ktorom bol dvom obvineným spoločne a nerozdielne priznaný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 4000,- eur za pozbavenie a obmedzenie osobnej slobody, nezákonným zadržaním a umiestnením v cele predbežného zadržania po dobu dvoch dní, zákazom vycestovania do zahraničia po dobu 265 dní, ako aj za stratu dobrej povesti na verejnosti. Súd však pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy hodnotil nie len dĺžku trvania zadržania oboch žalobcov, počas ktorej bola ich osobná sloboda obmedzená, ale aj dĺžku trestného konania, v ktorom vystupovali v procesnom postavení obvinených, výšku hroziaceho trestu, prípadne uloženia sankcie za trestný čin, pre ktorý im bolo vznesené obvinenie. Zároveň v súvislosti s výškou nároku poukázal na ich psychické rozpoloženie počas zadržania.

82. Pokiaľ ide o nárok žalobcu v 2. rade na nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia vo výške 10.000,- eur, ktorý v konaní vystupoval ako poškodený, súd čo do základu považoval tento nárok za dôvodný, avšak požadovanú výšku nepovažoval za primeranú.

83. Žalobca v 2. rade odôvodňoval svoj nárok na nemajetkovú ujmu tým, že k značnému stresu a šoku u neho došlo, keď sa musel podrobiť 2 znaleckým skúmaniam, a to u psychológa PhDr. Č. v júli 2015 a u pediatra MUDr. E. v auguste 2015.

84. Žalobkyňa v 1. rade vo výpovedi uviedla, že počas znaleckých vyšetrení, ktorým sa žalobca v 2. rade musel podrobiť v rámci trestného konania, bol tento veľmi nervózny. Počas trvania trestného konania sa začal báť, že jeho matka pôjde do väzenia. Bol tak isto ako žalobkyňa v 1. rade v strese a pociťoval úzkosť.

85. Súd na základe obdobných kritérií ako u žalobkyne v 1. rade, so zohľadnením, že v danom prípade sa jednalo o maloletého poškodeného v trestnom konaní, ktorému bola ujma spôsobená aj samotnou skutočnosť, že trestne stíhaná bola jeho matka ako aj emocionálnym vypätím súvisiacim s účasťou na úkonoch trestného konania, priznal žalobcovi v 2. rade nárok na nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia vo výške 2000,- eur. Pri svojich úvahách pri určení výšky nároku a jeho jednotlivých zložiek vychádzal zo samotnej dĺžky trestného stíhania, v

súvislosti s ktorou považoval pri trvaní trestného stíhania v dĺžke 18 mesiacov a 5 dní za primerané odškodné vo výške 1000,- eur a v súvislosti so samotným vnútorným pociťovaním žalobcu v 2. rade, stresujúcimi situáciami prežitými počas vykonávania jednotlivých úkonov trestného konania, akými bola účasť na znaleckých úkonoch, považoval za primeranú náhradu vo výške 1000,- eur, ako ďalšiu zložku celkového nároku nemajetkovej ujmy priznanej žalobcovi v 2. rade v sume 2000,- eur.

86. Súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil aj vek žalobcu v 2. rade, ktorý sa úkonov trestného konania zúčastňoval ako sedemročný. Tu je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že žalobca v 2. rade ako maloleté dieťa v čase stíhania jeho matky žalobkyne v 1. rade, pociťoval nie len úzkosť a obavy vo vzťahu k jeho osobnej účasti na jednotlivých úkonoch konaní (znaleckom dokazovaní), ale zároveň pociťoval obavy aj o svoju matku, ktorá pre dieťa v tomto veku, vzhľadom na jeho emocionálny vývin, predstavuje najväčšiu istotu a oporu, bezpečný priestor. Žalobca v 2. rade pociťoval obavy v tom smere, že môže prísť o túto svoju najväčšiu oporu v prípade odsúdenia žalobkyne v 1. rade.

87. Pokiaľ však išlo o závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti ich vzniku, závažnosť následkov v súkromnom živote žalobcu v 2. rade, súd považoval za neprimerané odškodnenie nemajetkovej ujmy v požadovanej výške 10.000,- eur a v časti prevyšujúcej sumu 2000,- žalobu žalobcu v 2. rade zamietol.

88. Z priznanej sumy náhrady skutočnej škody v sume 109,99 eur, súd v súlade s § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., a s poukazom na § 16 ods.4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z. priznal žalobkyňu v 1. rade aj nárok na úrok z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne. Vychádzal z toho, že žalobkyňa v 1. rade si pred podaním žaloby uplatnila nárok na zaplatenie peňažného plnenia u žalovaného, preto jej priznal úroky z omeškania z vyššie uvedenej sumy tak, ako si tento nárok žalobkyňa uplatnila, a to od 8.8.2017 (deň nasledujúci po dni doručenia oznámenia príslušného žalovaného, že neuspokojí nárok na náhradu škody) až do zaplatenia.

89. Ku dňu 8.8.2017 bola základná úroková sadzba európskej centrálnej banky vo výške 0,00 % p.a. a úroky z omeškania tak predstavujú 5,00 % ročne.

90. Z ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

91. Súd však nepriznal žalobcom v 1. a 2. rade nárok na zaplatenie úroku z omeškania z priznaných súm nemajetkovej ujmy. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo/185/2011 zo dňa 14.3.2012, porovnaj tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/118/2018 z 13. 11. 2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/88/2019 z 28. 11. 2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co/28/2019 z 20. 02. 2020).

92. Žalovaná sa nemohla dostať do omeškania so zaplatením nemajetkovej ujmy, lebo právny vzťah medzi žalobcami a žalovanou nie je záväzkovým právnym vzťahom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je možné považovať za právo veriteľa na plnenie a žalobca preto nemôže v prípade úspechu požadovať v konaní úroky z omeškania s odkazom na ust. § 517 Občianskeho zákonníka predtým, ako by uplynula lehota na plnenie stanovená právoplatným rozhodnutím.

93. Súd v závere poukazuje na skutočnosť, že vychádzal zo skutočností a dôkazov stranami sporu predloženými, pričom v súlade s § 154 CSP prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

94. Podľa § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Vzhľadom na odôvodnenú žiadosť žalovanej, keďže nie je objektívne možné na strane žalovanej zabezpečiť plnenie v tak krátkej lehote, vzhľadom na časovú náročnosť realizácie finančných procesov z rozpočtovej kapitoly žalovaného, súd primerane predĺžil lehotu na plnenie na 30 dní.

95. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

96. V zmysle § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

97. Podľa § 262 ods. 1 a 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v zhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

98. V danom prípade predmetom konania boli u žalobkyne v 1. rade samostatné nároky, a to nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nárok na náhradu škody s príslušenstvom. V konaní o nároku o náhradu škody mala žalobkyňa v 1. rade plný úspech a v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy jeho výška bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Pokiaľ ide o žalobcu v 2. rade, predmetom konania bol jeho nárok na náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, pričom jeho výška rovnako závisela od úvahy súdu.

99. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, uvedené neznamená, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bolo povinnosťou žalobcov v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania vrátane tarifnej hodnoty preurčenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ust. § 255 CSP. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia t.j. z prísudku (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 7Co/88/2019 z 28. 11. 2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/118/2018 z 13. 11. 2018).

100. Zásadu úspechu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nebolo by celkom spravodlivé požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali iba preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania. V takom prípade, je pri rozhodovaní o náhrade trov konania potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté. Nemožno však opomenúť ani fakt, že zo strany žalobcov môže dôjsť k značnému nadhodnoteniu výšky sporu. Vhodným riešením v takom prípade bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (k vyššie uvedenému pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, 926-927 s.)

101. Vzhľadom na uvedené súd považoval žalobcov v 1. a 2. rade za plne úspešných, pokiaľ ide o ich základné právo a samotný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcom tak patrí proti neúspešnej žalovanej plná náhrada trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 19Co/105/2018 z 15.11.2018: „Keďže výška priznanej sumy vyplývala z úvahy súdu, bolo namieste žalobcovi aj s poukazom na čl. 4 CSP priznať nárok na 100 % náhradu trov konania, ale z prísudku, čo prvoinštančný súd uviedol v odôvodnení rozsudku a čo odvolací súd pojal aj do výroku.“

102. V zmysle platnej právnej úpravy o konkrétnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v príslušnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.